

Rīgā, 07.12.2021. Nr. 2-9e/236

Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam
Finanšu sektora attīstības padomes (FSAP) locekļiem

Par FSAP 2021.gada 9.decembra sēdē izskatāmajiem jautājumiem

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) kā valdības sociālais partneris, pārstāvējot Latvijas darba devējus – dažādu lielumu un nozaru uzņēmējus - ir aktīvi iesaistījusies Finanšu sektora attīstības padomes (turpmāk –FSAP) darbā un ir vairākkārtīgi paudusi nepieciešamību atjaunot Latvijas finanšu sektora reputāciju, kā arī uzņēmējdarbībai pievilcīgu vidi, vienlaicīgi konsekventi un efektīvi cīnoties ar finanšu noziegumiem un ierobežojot ēnu ekonomiku.

Saistībā ar FSAP 2021.gada 9.decembra sēdē izskatāmajiem jautājumiem LDDK vēlas uzsvērt tālākminēto:

1) LDDK konceptuāli atbalsta Iekšlietu ministrijas izstrādāto “Pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam no 2020. līdz 2022. gadam” (turpmāk – Plāna projekts).

2) LDDK iebilst pret Plāna projekta 4. rīcības virziena “preventīvie pasākumi” 4.9. pasākuma formulējumu esošajā redakcijā. LDDK aicina izteikt 4.9. pasākuma formulējumu šādā redakcijā:

4.9. Uzlabot informācijas pieejamību klienta izpētes veikšanai, nodrošinot, ka NILTPFNL noteiktā informācija klienta izpētei no valsts reģistriem ir pieejama vienuviet vai atbilstoši vienotiem standartiem, un likuma subjekti klientu izpētei nepieciešamo informāciju var iegūt bez maksas.

Plāna projekta 4.9. pasākuma redakcija neatbilst valdības un sadarbības partneru diskusijām un panāktajām vienošanām par samērīgas pieejas nostiprināšanu, izpildot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas prasības. Šobrīd Plāna projekta 4.9. pasākuma formulējumā nav skaidri noteikts, ka likuma subjekti klientu izpētei nepieciešamo informāciju varētu iegūt bez maksas, proti, neradot neproporcionālu, papildu finansiālo un administratīvo slogu likuma subjektiem un to klientiem.

Finanšu ministrija iepriekš izstrādāja likumprojektu “Grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā” (VSS-657), kurā bija paredzēts noteikt, ka turpmāk visi “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma” (turpmāk – Likums) subjekti Likumā noteikto pienākumu izpildei nepieciešamo informāciju varēs pieprasīt un saņemt no reģistriem, maksājot abonēšanas maksu reģistru turētāju administratīvo izmaksu apmērā. LDDK pret to jau iepriekš izteica iebildumus (skat. pielikumu Nr. 1 – LDDK 05.08.2021. atzinums), jo šāda pieeja būtu pretrunā ar līdzšinējo vienošanos un savstarpējo izpratni par pasākumiem, kas veicami samērīgas

un saprātīgas pieejas nostiprināšanai, izpildot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas (turpmāk – NILLTPF) novēršanas prasības. Datu pieejamība par maksu, lai izpildītu valsts noteiktos pienākumus, vērtējama kā papildu finansiāls un administratīvs slogs privātajam sektoram, kas galarezultātā sadārdzina arī pakalpojumus klientiem, lai segtu par informācijas saņemšanu radītos izdevumus. Proti, klients pēc būtības samaksā pats par saviem datiem, kas neatbilst arī izvirzītajam “nulles birokrātijas” principam.

Tāpēc LDDK aicina rast līdzekļus valsts budžetā izdevumu, kas saistīti ar valsts reģistru informācijas saņemšanu NILLTPF novēršanas prasību izpildei, segšanai, tādējādi nodrošinot, ka likuma subjektiem un to klientiem netiek radīts papildu finansiāls un administratīvs slogs.

3) LDDK aicina izstrādāt konkrētus priekšlikumus, lai veicinātu plašāku finansējuma pieejamību Latvijas uzņēmumiem un arvien pieejamākus dažādu finansējuma instrumentu piesaistīšanas nosacījumus.

LDDK pauž bažas par to, ka Latvijā jau ilgstoši nepieaug kreditēšanas apjomi. Turklāt pieejamie kredītu nosacījumi (tostarp, aizņemšanās izmaksas) ir stingrāki nekā citās eirozonas valstīs. Tas līdz ar citiem apstākļiem negatīvi ietekmē Latvijas uzņēmumu spēju uzturēt un attīstīt savu saimniecisko darbību – un tādējādi apgrūtina arī valsts starptautisko konkurētspēju un ilgtermiņa stratēģisko mērķu sasniegšanu. Lai risinātu šo situāciju un tiktu izstrādāts atbilstošs, komplekss pasākumu plāns, kas, cita starpā, veicina arī nodokļu nomaksu, caurspīdīgu un ilgtspējīgu pārvaldību, izešanu no ēnu ekonomikas, investoru aizsardzību, nodrošina adekvātu pašu kapitālu, uzlabo korupcijas risku pārvaldību, finanšu noziegumu aktīvāku izmeklēšanu, tādējādi veicinot kreditēšanas pieaugumu, kā arī attīsta kapitāla tirgu, būtu nepieciešams aktīvi sadarboties gan visām FSAP iesaistītajām pusēm, gan valdībai, gan Saeimai.

4) LDDK aicina nodrošināt uzņēmējiem savlaicīgu informāciju un nepieciešamos skaidrojumus par starptautisko sankciju piemērošanas aspektiem un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas tvērumu.

LDDK pauž bažas par to, ka praksē ir bijušas situācijas, kad godprātīgiem Latvijas uzņēmumiem (jo īpaši - tādiem, kuriem raksturīga regulāra sadarbība ar citu valstu partneriem) tiek ierobežoti finanšu pakalpojumi saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas prasībām un pieaugošām sankcijām attiecībā uz noteiktu partnervalsti, darbības jomu vai tml. Tā rezultātā uzņēmumiem nākas neprognozējami un, iespējams, neproporcionāli ierobežot savu darbību. Atsevišķos gadījumos šādas situācijas būtu bijis iespējams novērst, uzņēmējiem savlaicīgi nodrošinot nepieciešamo skaidrojošo informāciju. Ņemot vērā, ka informācijas pieejamība atkarīga arī no Eiropas Savienības atbildīgo institūciju darba, iespējams, nepieciešams vienoties par adekvātāku, ātrāku pieeju skaidrojumiem, vadlīnijām arī Eiropas Savienības līmenī.

5) LDDK aicina nākamajā FSAP sēdē uzklaut atbildīgo institūciju atskaiti par pasākumu plānā samērīgas pieejas nostiprināšanai NILLTPF prasībām, izpildot noteikto uzdevumu izpildi.

2020.gada 27. novembrī FSAP vienojās atbalstīt pasākumu plānu samērīgas pieejas nostiprināšanai, izpildot NILLTPF prasības. Lai gan ir zināms par atsevišķu plānā noteikto uzdevumu izpildi, tomēr kopumā nav saprotams, vai visi plānā noteiktie uzdevumi ir vienveidīgi izprasti no visiem to īstenošanā iesaistītajiem (atbildīgajiem), tiek pildīti un kopumā sasniedz noteiktos mērķus. Šāda atskaite ļautu skaidrāk novērtēt jau paveikto NILLTPF prasību samērīgākā izpildē un ļautu precīzāk identificēt, vai nepieciešami kādi papildu pasākumi.

LDDK aicina pieņemt atbilstošus un efektīvus lēmumus finanšu sektora attīstībai un investīciju vides uzlabošanai, aktīvi rīkoties iepriekš minēto jautājumu risināšanā, kā arī pauž gatavību sadarboties uzņēmējdarbības vides uzlabošanā.

Cieņā

FSAP loceklis,

LDDK prezidents

(*paraksts)

V.Gavrilovs

*Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

lddk@lddk.lv

67225162